

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8CdoGp/1/2019
Identifikačné číslo spisu: 1113206476
Dátum vydania rozhodnutia: 26.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Oľga Trnková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1113206476.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Centrálného depozitára cenných papierov SR, a.s., so sídlom v Bratislave, 29. augusta 1/A, IČO: 31 338 976, proti žalovanej H. B., bývajúcej v F. o 289,72 €, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp.zn. 28C 153/2014, o dovolaní generálneho prokurátora SR proti rozsudku Krajského súdu v v Košiciach zo 14. novembra 2018 sp.zn. 9 Co 43/2018 a rozsudku Okresného súdu Košice II z 1. júna 2017 č.k. 28 C 153/2014-381, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 14. novembra 2018 sp.zn. 9 Co 43/2018, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice II. z 1. júna 2017 č.k. 28C 153/2014-381 vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania a rozsudok Okresného súdu Košice II z 1. júna 2014 č.k. 28 C 153/2014-381 vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1/ Žalobkyňa sa žalobou doručenu okresnému súdu 25. februára 2013 a po jej zmene 6. novembra 2013 domáhala uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť jej sumu 289,72 € spočívajúcu v nezaplatenej cene za službu vedenia účtu majiteľa cenných papierov, poskytnutú žalovanej a vyúčtovanú uvedenými faktúrami za rok 2008, 2009 a za rok 2010. Žalobkyňa žalobu odôvodňovala poukazom na zákon o cenných papieroch - na § 99 ods. 8 Zákona č. 566/2001 Z.z. (ďalej len „ZoCP“) určujúci odplatnosť tejto služby, pričom odkázala na svoje cenníky služieb, podľa ktorých cenu služby označenými faktúrami vyúčtovala žalovanej.

2/ Okresný súd Košice II. (v poradí druhým) rozsudkom z 1. júna 2017 č.k. 28 C 153/2014-381 návrh na prerušenie konania žalovanej zamietol (I.), žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 139,41 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku (II.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (III) a žiadnej zo strán nepriznal náhradu trov konania (IV.). V odôvodnení poukázal na právny názor odvolacieho súdu vyslovený v uznesení zrušujúcom predchádzajúci rozsudok z 11. mája 2015, ktorým uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 10,90 € za vedenie účtu za rok 2010 a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, keď rozviedol dôvody takéhoto rozhodnutia. V zrušujúcom uznesení odvolací súd vytkol spôsob právneho posúdenia premlčania uplatneného nároku a za nesprávny považoval právny názor o občianskoprávnej povahe posudzovaného vzťahu, skutkový záver o doručení faktúr i právny názor o

začatí plynutia premlčacej doby počnúc dňom splatnosti určeného vo faktúrach žalobkyňou. V zrušujúcom uznesení zaujal právny názor o potrebe aplikovať na daný právny vzťah strán úpravu Obchodného zákonníka. Uviedol, že v ďalšom konaní nemal preukázané tvrdenie žalobkyne o doručení vyúčtovacích faktúr za roky 2008 a 2009. Poukázal na návrh žalobkyne, aby sa v novom rozhodnutí neriadil právnym názorom vysloveným odvolacím súdom, keď mala za to, že vývoj judikatúry takýto odklon opodstatňuje vzhľadom na viaceré odlišné rozhodnutia v obdobných veciach a tiež vzhľadom na spôsob posúdenia otázky aplikácie úpravy premlčania v spotrebiteľských vzťahoch Najvyšším súdom SR v jeho rozsudku sp.zn. 3 MCdo 14/2014 z 21. apríla 2015. Skutkové tvrdenia žalobkyne o výške uplatneného nároku žalovaná v ďalšom konaní ani po výslovnom poučení o následku nepoprela. Následne citoval príslušné zákonné ustanovenia OZ, ZoCP, ObZ. Vychádzajúc z týchto ustanovení, na podklade skutkových zistení uvedených v odôvodnení, uzavrel, že právny vzťah strán, obsahom ktorého sú ich práva a povinnosti pri vedení účtu majiteľa cenných papierov žalobkyňou v prospech žalovanej podľa ZoCP podlieha úprave Obchodného zákonníka a keďže nie je spotrebiteľským vzťahom, ustanovenia OZ sa na tento právny vzťah použijú len subsidiárne. Teda pokiaľ ObZ určitú otázku neupravuje. Keďže ObZ premlčanie práv z obchodnoprávných záväzkov upravuje vo svojich ustanoveniach § 387 a nasl. premlčanie žalovaného práva, nakoľko má obchodnoprávnu povahu, je potrebné posudzovať podľa tejto úpravy a nie podľa ustanovení o premlčaní OZ. Vychádzajúc z § 397 ObZ sa tak právo žalobkyne premlčuje v štvorročnej premlčacej dobe, ktorá (podľa právneho názoru odvolacieho súdu) v okolnostiach prípadu začala plynúť vo vzťahu k poplatkom za službu vedenia účtu za rok 2008 2. januára 2009 a za rok 2009 2. januára 2010. To potom znamená, že nakoľko si žalobkyňa právo na zaplatenie poplatku za vedenie účtu za rok 2008 v sume 139,41 € na súde uplatnila 25. februára 2013, urobila tak po uplynutí premlčacej doby, k čomu došlo 2. januára 2013. Na námietku premlčania žalovanej tak prihladol a uplatňovanú pohľadávku nemohol priznať. Inak tomu bolo v prípade poplatku za službu vedenia účtu majiteľa cenných papierov za rok 2009 v rovnakej sume. K jeho uplatneniu na súde došlo 6. novembra 2013 (zmenou žaloby), a teda ešte pred uplynutím premlčacej doby. Vo vzťahu k tomuto nároku bola námietka premlčania vznesená žalovanou nedôvodná. Ďalej sa vyjadril k výhrade žalovanej vo vzťahu k procesnému postupu v súvislosti so zmenou žaloby, ktorú urobila žalobkyňa písomným podaním a vyhodnotil ju z uvedených dôvodov za neopodstatnenú. Nezistil tiež dôvody na odklon od vysloveného právneho názoru odvolacieho súdu. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na odlišný názor iných krajských súdov v obdobných veciach, i keď bol podľa jej argumentácie väčšinový, len štatistická prevaha rozhodnutí súdov na hierarchicky rovnakej úrovni neznamená jeho správnosť. Pokiaľ žalovaná poukazovala na zmeny v právnej úprave na ochranu spotrebiteľov, poznamenal, že tieto zmeny boli urobené v čase pred vydaním zrušujúceho uznesenia, a tak je potrebné vychádzať z toho, že na právnom názore odvolacieho súdu tieto zmeny už boli premietnuté. Návrh na prerušenie konania posúdil ako nedôvodný. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP.

3/ Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovanej rozsudkom zo 14. novembra 2018 sp.zn. 9 Co 43/2018 rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku, ktorým bola uložená povinnosť žalovanej zaplatiť žalobkyňi 139,41 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo výroku o trovách konania potvrdil. Žalobkyňi priznal náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej v celom rozsahu. Konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa § 191 CSP, z týchto dôkazov dospel k správne skutkovému záveru, z ktorého vyvodil aj správny právny záver. Správne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku, s ktorými sa v celom rozsahu stotožnil a na tieto odkázal. Správne súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k záveru o opodstatnenosti uplatneného nároku v rozsahu 139,41 €, pričom pri svojich úvahách vychádzal z právneho názoru vysloveného v zrušujúcom uznesení, na ktorý následne poukázal. Súčasne zdôraznil vyslovený právny názor, že daný zmluvný vzťah nemožno považovať za spotrebiteľský, nakoľko v ňom chýba podstatná náležitosť vyžadovaná § 52 a nasl. OZ, ktorou je existencia spotrebiteľskej zmluvy. Daný vzťah vznikol v zmysle zákona č. 600/1992 Zb., preto už z jeho povahy je vylúčené, aby ho bolo možné považovať za vzťah spotrebiteľský. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

4/ Proti druhému výroku rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu, ktorým uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 139,41 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku a proti štvrtému výroku rozsudku okresného súdu o trovách konania v spojení s rozsudkom krajského

súdu o trovách odvolacieho konania podal na podnet žalovanej dovolanie generálny prokurátor SR. Navrhol, aby Najvyšší súd SR dovolaním napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Citoval § 458 ods. 1, 2 3, § 464 CSP, § 105 ods. 5 zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cenných papieroch“). Uviedol, že konajúce súdy rozhodli v rozpore s ustálenou judikatúrou, ktorá našla odraz aj v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR 7/2017 pod č. 55. Najvyšší súd v rozhodnutí sp.zn. 1Obdo 42/2015 zaujal jednoznačný právny záver, že ustanovenie § 105 ods. 5 zákona o cenných papieroch presne určuje okruh vzťahov, ktoré sú subsidiárne podriadené ObZ. Analogické použitie takéhoto odkazu na iné právne vzťahy je neprípustné. Pokiaľ v zákone o cenných papieroch neexistuje priamy odkaz pre určitý okruh vzťahov na ObZ, je potrebné subsidiárne aplikovať všeobecný predpis občianskeho práva. Žalovaná počas konania vzniesla námietku premlčania voči faktúre žalobkyne č. XXXXXXXXXXXX splatnej 28. februára 2009 a faktúre č. XXXXXXXXXXXX splatnej 15. februára 2010. Žaloba bola podaná 25. februára 2013. Súd prvej inštancie rozsudkom z 11. mája 2015 správne prihliadol na vznesenú námietku premlčania a posúdil ju podľa ustanovení OZ. Na základe odvolania odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie a vyslovil opačný právny názor, že námietka premlčania sa posudzuje podľa ustanovenia § 388 ods. 1 ObZ. Súd prvého stupňa súc viazaný právnym názorom odvolacieho súdu rozhodol v intenciách zrušujúceho uznesenia. Následne poukázal na to, že princípom právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99). Ústavný súd vo svojej rozsiahlej judikatúre konštatoval, že rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánu verejnej moci, a to tak v oblasti normotvornej, ako aj v oblasti aplikácie práva. V konkrétnom prípade v čase rozhodovania konajúcich súdov judikatúra v tejto právnej oblasti bola zjednotená najvyšším súdom a možno jednoznačne konštatovať, že napádanými rozhodnutiami došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivé súdne konanie tzv. prekvapivým rozhodnutím. Zásah do práva žalovanej na spravodlivý proces je v danom prípade evidentný. Skutočnosť, že uvedené procesné pochybenie, ktoré výrazne zasahuje do práv strán v konaní, sa v slovenskej súdnej praxi stále vyskytujú, je nepochopiteľné a v rozpore s ustálenou vnútroštátnou judikatúrou, ako aj rozhodovaním ESĽP. Rozhodnutiami súdov došlo k porušeniu základného práva žalovanej na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Ďalej sa vyjadril k otázke prípustnosti dovolania GP SR z hľadiska subsidiarity a proporcionality tohto opravného prostriedku, ktorý vychádza z konštantnej judikatúry ESĽP, na ktorú poukázal. ESĽP pripúšťa zásah do konečného rozhodnutia, ako výnimku zo zásady právnej istoty a zo zásady res iudicata, ak je takýto zásah odôvodnený potrebou nápravy fundamentálnej chyby súdneho rozhodnutia. Proporcionality musí existovať medzi záujmom na nezmeniteľnosti konečného súdneho rozhodnutia a legitímnym cieľom zásahu. Možno konštatovať, že ESĽP pristupuje k posudzovaniu otázky proporcionality medzi označenými cieľmi tak, že záujem na zachovaní (nezmeniteľnosti) konečného súdneho rozhodnutia prevažuje. Podľa ESĽP odklon od princípu právnej istoty je ospravedliteľný iba v prípadoch, keď sa vyskytnú okolnosti podstatného a naliehavého charakteru. ESĽP chápe pojem „fundamentálna chyba“ pomerne úzko, musí ísť o pochybenie, ktoré má vplyv na integritu a verejnú reputáciu súdneho procesu. Fundamentálnou chybou nie je nesprávna interpretácia právneho predpisu v prípadoch, kedy na určitú otázku existujú viaceré právne názory. Vadu dovolaním napadnutých rozhodnutí konajúcich súdov je potrebné charakterizovať ako fundamentálnu. Konajúce súdy v rozpore s ustálenou judikatúrou nesprávne vyhodnotili vznesenú námietku premlčania a uvedeným postupom založili prekvapivé rozhodnutie. Potreba nápravy prevyšuje nad záujmom zachovania nezmeniteľnosti súdneho rozhodnutia a nad princípom právnej istoty.

5/ K dovolaniu generálneho prokurátora SR sa písomne vyjadrila žalobkyňa. Uviedla, že problematika právneho posúdenia vzťahu medzi ňou a žalovanou, vo všeobecnosti medzi ňou a majiteľmi účtov cenných papierov, je vzhľadom na jeho dlhý vývoj veľmi zložitá, čo spôsobuje, že aplikačná prax súdov nedospela k jednoznačnému záveru, či predmetný vzťah vo vzťahu k otázke premlčania nároku hodnotiť ako občianskoprávny alebo obchodnoprávny. Označila právne predpisy súvisiace s danou problematikou a poukázala na genézu vývoja právnej úpravy viažucej sa k veci. Súhlasila so záverom súdov, že sa jedná o obchodnoprávny vzťah, nakoľko vzhľadom na uvedené skutočnosti považovala zvolené argumenty za presvedčivé, racionálne a spravodlivé. Preto navrhla dovolanie GP SR zamietnuť. Na podporu svojich argumentov pripojila jedno z mnohých rozhodnutí, ktoré podporujú jej uvedené argumenty.

6/ Žalovaná sa k dovolaniu GP SR písomne nevyjadřila.

7/ Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie GP podal oprávnený subjekt, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 464 CSP v spojení s § 443 CSP) dospel k záveru, že dovolaním napadnuté rozhodnutia treba zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

8/ Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu je prípustné dovolanie generálneho prokurátora, ak to vyžaduje ochrana práv a túto ochranu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 458 ods. 1 CSP). Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné iba za predpokladu, že právoplatné rozhodnutie súdu porušuje právo na spravodlivý proces alebo trpí vadami, ktoré majú za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné alebo neudržateľné a ak potreba zrušiť rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 458 ods. 2 CSP).

9/ Pri výklade uvedených ustanovení CSP a posudzovaní prípustnosti dovolania generálneho prokurátora podaného v tomto prípade treba mať na zreteli základné tézy vyplývajúce z judikatúry ESLP, Ústavného súdu SR a najvyššieho súdu, ktoré sa síce týkajú iného mimoriadneho opravného prostriedku generálneho prokurátora (mimoriadneho dovolania upraveného v OSP), tento iný mimoriadny opravný prostriedok má však s dovolaním generálneho prokurátora upraveným v CSP spoločné to, že v oboch prípadoch ide o mimoriadny opravný prostriedok subjektu verejnej moci odlišného od účastníka konania (strany sporu). A práve to považuje predmetná judikatúra za osobitne významné.

10/ Z judikatúry ESLP vyplýva, že prieskum právoplatných súdnych rozhodnutí musí rešpektovať zásadu „vlády práva“ a princíp právnej istoty. Konečné rozsudky by mali vo všeobecnosti zostať nedotknuté, zrušené môžu byť iba za účelom nápravy fundamentálnych chýb (rozsudok ESLP vo veci Tishkevich proti Rusku). Teda ESLP pripúšťa zásah do konečného súdneho rozhodnutia, ako výnimku zo zásady právnej istoty a zo zásady res iudicata, ak takýto zásah je odôvodnený potrebou nápravy fundamentálnej chyby súdneho rozhodnutia. Zásah (zrušenie alebo zmena napadnutého rozhodnutia) musí byť legálny (spôsobom ustanoveným zákonom), musí byť legitímny (potreba nápravy fundamentálnej chyby) a musí byť proporcionálny. Proporcionalita musí existovať medzi záujmom na nezmeniteľnosti konečného súdneho rozhodnutia (na jednej strane) a legitímnym cieľom zásahu (na strane druhej). ESLP pristupuje k posudzovaniu otázky proporcionality medzi označenými cieľmi tak, že záujem na zachovaní (nezmeniteľnosti) konečného súdneho rozhodnutia prevažuje.

11/ Fundamentálne pochybenie, ktoré opodstatňuje zrušenie rozhodnutia, môže podľa názoru ESLP predstavovať napríklad omyl v právomoci, vážne porušenie súdneho procesu alebo zneužitie právomoci (rozsudok vo veci Luchkina proti Rusku). Musí ísť o pochybenie, ktoré má vplyv na integritu a verejnú reputáciu súdneho procesu. Fundamentálnou chybou nie je nesprávna interpretácia právneho predpisu a nemožno za ňu považovať skutočnosť, že na predmet konania existujú dva rozličné názory. Rozhodnutia ESLP zdôrazňujú, že právoplatnosť rozhodnutia súdu nemá byť prelomená len z dôvodu dosiahnutia právnej istoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku) alebo iného právneho názoru. ESLP tieto predpoklady prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov opätovne zdôraznil v rozhodnutiach vo veciach DRAFT.OVA, a.s. proti Slovenskej republike, PSMA, s.r.o., proti Slovenskej republike a COMPCAR, s.r.o. proti Slovenskej republike (I. ÚS 349/2015). Z predmetnej judikatúry Ústavný súd SR vyvodil názor, podľa ktorého nie je možné prejednať mimoriadny opravný prostriedok subjektu odlišného od účastníka konania (strany sporu) podaný „z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, aj keby po právnej stránke bola skutočne nesprávne posúdená“ (I. ÚS 274/2016).

12/ Predmetom konania v danej veci je zaplatenie peňažnej sumy titulom nároku na úhradu za vedenie účtu cenných papierov, ktorú žalobkyňa uplatňovala proti žalovanej za obdobie rokov 2008, 2009 a 2010 vo výške 289,72 €. Žalovaná počas konania vzniesla námietku premlčania, na ktorú súdy prihliadli, pričom ju posúdili podľa ustanovenia § 388 ods. 1 Obchodného zákonníka.

13/ Podľa názoru generálneho prokurátora rozhodnutiami konajúcich súdov došlo k porušeniu základného práva žalovanej na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv. Poukázal na znenie § 105 ods. 5 zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 566/2001 Z.z.“), keď súdy rozhodli v rozpore s ustálenou judikatúrou, ktorá našla odraz aj v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR 7/2017 pod č. 55. Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp.zn. 1 Obdo 42/2015 zaujal jednoznačný právny záver, že

ustanovenie § 105 ods. 5 zákona o cenných papieroch presne určuje okruh vzťahov, ktoré sú subsidiárne podradené Obchodnému zákonníku. Analogické použitie takéhoto odkazu na iné právne vzťahy je neprípustné. Pokiaľ v zákone o cenných papieroch neexistuje priamy odkaz pre určitý okruh vzťahov na Obchodný zákonník, je potrebné subsidiárne aplikovať všeobecný predpis občianskeho práva.

14/ Obsahom právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL ÚS 16/95, II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Ústavný súd vo svojej judikatúre konštatoval, že rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánu verejnej moci, a to tak v oblasti normotvornej, ako aj v oblasti aplikácie práva. Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej otázke za rovnakej alebo analogickej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV. ÚS 209/2010, PL ÚS 21/00). Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku SR charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere k spravodlivému súdnemu konaniu (IV. ÚS 49/06). Podobne aj ESLP v rozsudku Beian proti Rumunsku konštatoval, že je v rozpore s princípom právnej istoty, ak súd v obdobných veciach rozhodne odlišne, pričom úlohou najvyššieho súdu je usmerňovať takéto rozdielne rozhodnutia. Vychádzajúc z faktu, že princípy právneho štátu sú princípmi ústavnými, a preto je súd (sudca) nimi viazaný, je jeho povinnosťou rešpektovať princíp právnej istoty a zabezpečiť ho v rozhodovacej činnosti.

15/ Podľa § 105 ods. 5 zákona č. 566/2001 Z.z. právne vzťahy medzi členom, ktorému bol účet majiteľa zriadený, a centrálnym depozitárom a právny vzťah medzi členom a majiteľom takéhoto účtu, sa spravujú týmto zákonom a obchodným zákonníkom.

16/ Najvyšší súd SR v uznesení z 8. júna 2016 sp.zn. 1 Obdo 42/2015 považoval za správny záver súdov nižšej inštancie, ktorý na daný právny vzťah (upravený zákonom o cenných papieroch) aplikovali v časti týkajúcej sa premlčania nárokov uplatnených titulom nedoplatkov za vedenie účtu majiteľa cenných papierov, ustanovenia Občianskeho zákonníka. Toto rozhodnutie bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR 7 /2017 pod č. 55 a jeho právna veta znie:

„Ustanovenie § 105 ods. 5 zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách presne určuje okruh vzťahov, ktoré sa subsidiárne podradujú Obchodnému zákonníku. Analogické použitie takéhoto odkazu na iné vzťahy, ktoré v ňom uvedené zákonné podmienky nespĺňajú, je neprípustné. Pokiaľ neexistuje v ZoCP ako osobitnom predpise (lex specialis) pre určitý okruh vzťahov priamy odkaz na Obchodný zákonník (ako je ust. § 105 ZoCP), je potrebné subsidiárne aplikovať všeobecný predpis občianskeho práva, ak je majiteľom účtu cenných papierov fyzická osoba nepodnikateľ“.

17/ Z uvedeného vyplýva, že v čase rozhodovania súdov nižšej inštancie bola predmetná právna otázka, t.j. otázka aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka na premlčanie nárokov uplatnených titulom poplatkov za vedenie účtu majiteľa cenných papierov riešená judikatúrou najvyššieho súdu, konkrétne v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR 7/2017 pod č. 55. Je nepochybné, že ak súdy v danej veci aplikovali na premlčanie uplatnených nárokov Obchodný zákonník, postupovali v rozpore s uvedeným rozhodnutím.

18/ Teda v danej veci konajúce súdy vyhodnotili vznesenú námietku premlčania v rozpore s judikatúrou najvyššieho súdu a uvedeným postupom založili „prekvapivé rozhodnutie“, čím podľa názoru dovolacieho súdu porušili právo žalovanej na spravodlivý proces. Treba súhlasiť s tvrdením generálneho prokurátora, že takýto postup konajúcich súdov možno označiť za „fundamentálnu chybu“ v zmysle judikatúry ESLP.

19/ Posúdenie prípustnosti dovolania generálneho prokurátora patrí výlučne do právomoci najvyššieho súdu. Teda je vždy v právomoci najvyššieho súdu posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu, či podanie dovolania vyžaduje ochrana práv, ktorú nemožno v čase podania dovolania dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, či je splnený predpoklad, že právoplatné rozhodnutie súdu porušuje právo na spravodlivý proces alebo trpí vadami, ktoré majú za následok závažné porušenie práva spočívajúceho v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné alebo neudržateľné a napokon, či potreba zrušiť rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

20/ V danej veci rozhodol súd prvej inštancie a o podanom odvolaní krajský súd, proti ktorému dovolanie podané nebolo, ale vzhľadom na to, že predmetom konania bolo peňažné plnenie vo výške 139,41 € v zmysle § 422 ods. 1 CSP ani nebolo prípustné. Teda v čase podania dovolania GP nebolo možné ochranu práv žalovanej dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, t.j. podľa názoru najvyššieho súdu bola podmienka subsidiarity splnená.

21/ Ako bolo uvedené vyššie, postupom súdov nižšej inštancie, ktoré rozhodli v rozpore s judikatúrou najvyššieho súdu, t.j. prekvapivo, porušili právo žalovanej na spravodlivý proces. Pri riešení právnej otázky, od ktorej záviselo ich rozhodnutie, sa odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (pozri R 71/2018).

22/ Ustanovenie § 458 ods. 2 CSP patrí k právnym normám s relatívne neurčitou hypotézou, t.j. k právnym normám, ktorých hypotéze nie je stanovená priamo právnym predpisom, a ktoré tak prenechávajú súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade vymedzil sám hypotézu právnej normy zo širokého okruhu okolností (pozri uznesenie najvyššieho súdu sp.zn. 3CdoGp 2/2016). Pri posudzovaní splnenia posledného predpokladu prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia dospel najvyšší súd aj k záveru, že v individuálnych okolnostiach daného prípadu potreba zrušiť generálnym prokurátorom napadnuté rozhodnutie má prevahu nad záujmom zachovania ich nezmeniteľnosti a pokiaľ ide o princíp právnej istoty, tento je v čl. 2 ods. 2 CSP definovaný ako stav, v ktorom každý môže očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Treba pritom zdôrazniť množstvo vecí, ktoré súvisia práve so splatnením služby za vedenie účtov majiteľov cenných papierov.

23/ Z uvedených dôvodov najvyšší súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a aj rozsudok súdu prvej inštancie, a to v časti napadnutej dovolaním generálneho prokurátora a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 464 CSP v spojení s § 449 ods. 2 CSP).

24/ Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 464 CSP v spojení s § 453 ods. 3 CSP).

25/ Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.